

**Šlechtitelský program včetně  
Řádu plemenné knihy  
pro plemeno**

**český sportovní kůň**

## Obsah

|         |                                                                                     |    |
|---------|-------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1       | INFORMACE O HISTORII CHOVU ČESKÉHO SPORTOVNÍHO KONĚ .....                           | 5  |
| 2       | ZEMĚPISNÁ OBLAST .....                                                              | 7  |
| 3       | VELIKOST CHOVNÉ POPULACE .....                                                      | 7  |
| 4       | CHOVNÝ CÍL .....                                                                    | 8  |
| 5       | CHARAKTERISTICKÉ ZNAKY A VLASTNOSTI .....                                           | 9  |
| 5.1     | Velikost .....                                                                      | 9  |
| 5.2     | Barvy .....                                                                         | 9  |
| 5.3     | Sledované znaky a vlastnosti .....                                                  | 9  |
| 5.3.1   | Plemenný typ a pohlavní výraz (a) .....                                             | 9  |
| 5.3.2   | Tělesná stavba (b) .....                                                            | 9  |
| 5.3.3   | Mechanika pohybu .....                                                              | 10 |
| 5.3.4   | Vnitřní vlastnosti (vlohy pro výkon, ochota k práci, charakter, temperament(f)) ... | 11 |
| 5.3.5   | Skokové vlohy (g) .....                                                             | 11 |
| 5.3.6   | Výcvik (h) .....                                                                    | 12 |
| 5.3.7   | Jezditelnost (i) .....                                                              | 12 |
| 5.3.8   | Zdraví .....                                                                        | 12 |
| 6       | SELEKČNÍ KRITÉRIA .....                                                             | 12 |
| 7       | SELEKČNÍ CHOVATELSKÉ AKCE .....                                                     | 14 |
| 7.1     | Předvýběry a výběry hřebců .....                                                    | 14 |
| 7.1.1   | Předvýběr .....                                                                     | 14 |
| 7.1.2   | Výběr hřebců – 70denní test (polní test) .....                                      | 15 |
| 7.2     | Zápis klisen do PK .....                                                            | 16 |
| 7.2.1   | Svody klisen a zápisy mimo svod .....                                               | 17 |
| 7.3     | Výkonnostní zkoušky .....                                                           | 17 |
| 7.3.1   | Výkonnostní zkoušky hřebců .....                                                    | 17 |
| 7.3.1.1 | 70denní test (polní test) .....                                                     | 17 |
| 7.3.2   | Základní zkoušky výkonnosti klisen (ZZV) .....                                      | 17 |
| 7.3.3   | Testační odchovny .....                                                             | 17 |
| 7.3.3.1 | Vybavení testační odchovny .....                                                    | 17 |
| 7.3.3.2 | Základní zkouška výkonnosti v testační odchovně .....                               | 18 |
| 7.4     | Kritéria mladých koní (KMK) .....                                                   | 18 |
| 8       | ŘÁD PLEMENNÉ KNIHY .....                                                            | 18 |
| 8.1     | Orgány plemenné knihy .....                                                         | 18 |
| 8.2     | Členění plemenné knihy .....                                                        | 19 |
| 8.3     | Údaje evidované v plemenné knize .....                                              | 19 |
| 8.4     | Kontrola dodržování ŘPK .....                                                       | 20 |

|          |                                                                                                        |    |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 9        | ČLENĚNÍ VLASTNÍ PLEMENNÉ KNIHY CS .....                                                                | 20 |
| 10       | PODMÍNKY ZÁPISU DO PLEMENNÉ KNIHY .....                                                                | 20 |
| 10.1     | Plemenná kniha hřebců .....                                                                            | 21 |
| 10.1.1   | Hlavní oddíl plemenné knihy hřebců .....                                                               | 21 |
| 10.1.1.1 | Hlavní plemenná kniha hřebců – Třída I .....                                                           | 21 |
| 10.1.1.2 | Hlavní plemenná kniha hřebců – Třída II .....                                                          | 25 |
| 10.1.2   | Doplňkový oddíl plemenné knihy hřebců .....                                                            | 25 |
| 10.2     | Plemenná kniha klisen .....                                                                            | 25 |
| 10.2.1   | Hlavní oddíl plemenné knihy klisen .....                                                               | 25 |
| 10.2.1.1 | Hlavní plemenná kniha klisen - Třída I .....                                                           | 25 |
| 10.2.1.2 | Hlavní plemenná kniha klisen – Třída II .....                                                          | 26 |
| 10.2.1.3 | Hlavní plemenná kniha klisen – Třída III .....                                                         | 26 |
| 10.2.2   | Doplňkový oddíl plemenné knihy klisen .....                                                            | 26 |
| 10.2.2.1 | Pomocná plemenná kniha klisen – Třída A .....                                                          | 26 |
| 10.2.2.2 | Pomocná plemenná kniha klisen – Třída B .....                                                          | 27 |
| 10.3     | Knihy hříbat .....                                                                                     | 27 |
| 11       | ZOOTECHNICKÉ OSVĚDČENÍ A POTVRZENÍ O PŮVODU .....                                                      | 27 |
| 12       | OVĚŘOVÁNÍ IDENTITY/PŮVODU KONÍ .....                                                                   | 27 |
| 13       | POUŽITÍ REPRODUKČNÍCH TECHNIK .....                                                                    | 27 |
| 14       | PŘIHLÉDNUTÍ KE ZDRAVOTNÍM A GENETICKÝM DEFEKTŮM NEBO ZVLÁŠTNOSTEM .....                                | 28 |
| 15       | ODHAD PLEMENNÉ HODNOTY .....                                                                           | 28 |
| 15.1     | Předpověď genomických plemenných hodnot .....                                                          | 28 |
| 15.1.1   | Cíle zavedení GEPH .....                                                                               | 28 |
| 15.1.2   | Referenční populace .....                                                                              | 29 |
| 15.1.3   | Genotypování .....                                                                                     | 29 |
| 15.1.4   | Statistický model pro výpočet GEPH .....                                                               | 29 |
| 15.1.5   | Využití GEPH v selekci .....                                                                           | 29 |
| 15.1.6   | Znaky zahrnuté do GEPH .....                                                                           | 29 |
| 15.1.7   | Využití bodových mutací .....                                                                          | 30 |
| 15.1.8   | Kategorie zvířat, pro které bude GEPH určována .....                                                   | 30 |
| 15.1.9   | Praktické využití při selekci .....                                                                    | 30 |
| 16       | ODPOVĚDNÉ ORGÁNY (KONTAKTNÍ MÍSTA) .....                                                               | 30 |
| 17       | DALŠÍ ÚDAJE .....                                                                                      | 30 |
| 17.1     | Přidělení životního čísla (mezinárodní životní číslo koně – Universal Equine Life Number – UELN) ..... | 30 |
| 17.2     | Pojmenování koní .....                                                                                 | 31 |
| 17.3     | Označování koní .....                                                                                  | 31 |

|                                                                    |    |
|--------------------------------------------------------------------|----|
| 17.4 Povinnosti UCHS při vedení plemenné knihy původu plemene..... | 31 |
| 17.5 Finanční řád – sazebník poplatků.....                         | 31 |
| 17.6 Ustanovení konečná .....                                      | 31 |
| 18 SEZNAM TABULEK.....                                             | 32 |

## 1 INFORMACE O HISTORII CHOVU ČESKÉHO SPORTOVNÍHO KONĚ

Šlechtitelská a plemenářská práce v chovu koní byla po roce 1990 řízena zákonem č. 240/1991 Sb., o šlechtění a plemenitbě hospodářských zvířat (dále jen „zákon č. 240/1991 Sb.“). K tomuto zákonu byla vydána vyhláška č. 326/1992 Sb., Ministerstva zemědělství ČR, kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 240/1991 Sb., a kterou byla na území České republiky vyhlášena plemena vyjmenovaných hospodářských zvířat. U koní to byla, mimo jiná plemena i plemena český a slovenský teplokrevník.

Do roku 1991 byla v ČR vedena jedna státní plemenná kniha. Po nabytí účinnosti zákona č. 240/1991 Sb. docházelo ke vzniku oprávněných organizací a sdružování i chovatelů koní do zájmových svazů chovatelů, na která byla po schválení Ministerstvem zemědělství ČR delegována pravomoc vedení plemenných knih podle plemen.

Pro plemeno slovenský teplokrevník bylo podle zákona č. 240/1991 Sb., uděleno Ministerstvem zemědělství ČR oprávnění vést plemennou knihu pod názvem plemene „Slovenský teplokrevník chovaný v České republice“ (dále jen „CS“) v roce 1995, tedy po rozdělení Československa, Svazu chovatelů slovenského teplokrevníka (dále jen „Svaz“). Dle zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění a plemenitbě hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „plemenářský zákon“) byl témuž Svazu pak udělen v roce 2002 statut uznaného chovatelského sdružení pro šlechtění a vedení plemenné knihy plemene koní slovenský teplokrevník chovaný v České republice.

Od samého začátku se obě populace odlišovaly v důsledku odlišného přístupu chovatelů koní v ČR a na Slovensku k využití koní. Následně se rozdíly dále prohlubovaly, tj. od roku 1995 se začala odlišovat plemenitba CS chovaného v České republice od CS chovaného na Slovensku. Přispěly k tomu zejména jiné chovatelské podmínky, a především výběr hřebců použitých k plemenitbě. V polovině devadesátých let byl v ČR vyhlášen dotační program pro nákup plemenného materiálu, a to jak hřebců, tak i zmrazeného spermatu. Toho využily některé oprávněné organizace pro nákup hřebců a zmrazeného spermatu špičkových světových plemenů ze zahraničí. Tohoto trendu využili i chovatelé CS a pod odborným dohledem Svazu se začala rodit hříbata po hřebcích, kteří buď sami anebo svou linií patřili ke světové špičce. Především to byly tyto linie:

- ✓ Almé
- ✓ Cor de la Bryere
- ✓ Capitol
- ✓ Ladykiller
- ✓ Nimmedor
- ✓ Sandro Z

Všichni tito výše jmenovaní hřebci figurují ve všech liniích úspěšných plemenářských spolků v Evropě, ale na Slovensku při plemenitbě plemene slovenský teplokrevník jen velmi výjimečně. Snahou Svazu bylo co nejrychleji se přiblížit genofondem CS těmto světovým liniím. Protože generační interval u koní je poměrně dlouhý, hledal Svaz cesty, jak jej co nejrychleji zkrátit. V Mněticích v inseminační stanici začal Ing. Müller, CSc. i s přenosy embryí. Tato embrya i zmrazoval a následně přenášel do jiných klisen, aby rozšířil populaci koní CS s co nejlepším genetickým materiálem. Výše uvedenými plemenářskými postupy dosáhli chovatelé CS v ČR uceleného potomstva z připuštěných klisen po zmrazeném spermatu nejlepších plemenných hřebců

z celé Evropy. Tak začala vznikat v rámci Svazu populace koní CS, která se začala svými genovými parametry odlišovat od populace koní chovaných a šlechtěných na Slovensku.

Genetická skladba populace koní plemene CS v ČR se od roku 1995 postupně velmi obměnila. A to především záměrným připouštěním importovaných plemenných hřebců vybraných nejlepších evropských linií a použití inseminačních dávek zmrazeného semene, kde se formou cíleného zušlechťování měnila genová skladba populace klisen. Toto považuje Svaz za základ pro dosažení chovného cíle, čímž je moderní typ sportovního koně. Oproti tomu na Slovensku používají pro plemenitbu slovenského teplokrevníka klisny klasického typu, a hlavně bez sportovního prověření. Velmi důležité pro chov koní CS v ČR bylo, že Ing. Müller, CSc., majitel inseminační stanice v Mněticích a zároveň předseda Svazu, již před více jak 20lety dokázal obstarat i zmrazené sperma špičkových hřebců a poskytl ho chovatelům koní plemene CS.

Seznam význačných hřebců působících na inseminační stanici v Mněticích.

Byli to plemenní hřebci např.:

Počet připuštěných klisen CS

|                    |     |
|--------------------|-----|
| ✓ 905 Carismo      | 441 |
| ✓ 440 Ascot        | 316 |
| ✓ 855 Palisco      | 476 |
| ✓ 856 Silvio II    | 476 |
| ✓ 5055 Landos      | 307 |
| ✓ 1053 Guidam Sohn | 526 |
| ✓ 2004 Russel II   | 365 |

Na Slovensku plemenní hřebci připouštějí pouze po desítkách klisen a používají se hřebci, kteří nejsou dostatečně testováni v národním a mezinárodním sportu.

Tabulka 1: Počty chovaných koní (k 31.12.2022)

|                                | Slovenský teplokrevník<br>chovaný v České republice<br>(CS) | Slovenský teplokrevník<br>chovaný na Slovensku (ST) |
|--------------------------------|-------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|
| Hřebci v chovu                 | 177                                                         | 20                                                  |
| Klisny v chovu                 | 3 179                                                       | 600                                                 |
| Ostatní klisny, hřebci, valaši | 2 859                                                       | 2 491                                               |
| Celkový počet koní             | 6 215                                                       | 3 711                                               |

Počet narozených hříbat plemene CS v ČR od roku 1995: 4 570

Také již jenom počtem narozených hříbat plemene slovenský teplokrevník CS v ČR jednoznačně převyšujeme celkový počet koní zapsaných celkově v plemenné knize slovenského teplokrevníka na Slovensku.

Hlavním cílem v testaci koní CS na sportovní využití byl již od roku 1995 jeden jednotný systém testace mladých koní v ČR bez ohledu na plemennou příslušnost, do kterého je zapojena co největší část populace koní narozená v ČR. Jednalo se zejména o KMK a národní i mezinárodní

soutěže pro mladé koně nebo soutěže pro plemenné hřebce. Koně plemene CS v ČR jsou plně konkurenceschopní a jak se ukazuje, tak jsou následně velmi úspěšní i v měřítku mezinárodního sportu. Např. klisna Karla na OH v Pekingu, Lepus 3. místo v kvalifikaci na Mistrovství světa v Lanakenu, Quido Rebel úspěšně startoval ve stájích Jose Lansinka, Lata Brandis se kvalifikovala na paraolympijské hry v Rio de Janeiro, Gipsy Love, Pandrhola, Cimbura a další.

V souvislosti s Nařízením evropského parlamentu a rady (EU) č. 2016/1012 o zootechnických a genealogických podmínkách pro plemenitbu čistokrevných plemenných zvířat, hybridních plemenných prasat a jejich zárodečných produktů v Unii, pro obchod s nimi a pro jejich vstup do Unie (dále jen „Nařízení“) musí Svaz přizpůsobit šlechtitelský program, Řád plemenné knihy a další dokumenty novele plemenářského zákona a tím i tomuto Nařízení.

Nařízení v části 3, přílohy I jednoznačně uvádí, že plemenářský spolek, který příslušnému orgánu oznámí, že plemenná kniha, kterou založil, je filiální plemennou knihou plemene zařazeného do jeho šlechtitelského programu, musí do svého šlechtitelského programu začlenit zásady stanovené plemenářským spolkem, který vede plemennou knihu původu téhož plemene.

Vzhledem k tomu, že téměř 30letá práce Svazu v plemenitbě plemene CS v podmínkách ČR posunula toto plemeno do moderního typu sportovního koně, což je dnes trend a snaha v chovu teplokrevných koní všech velkých plemenářských spolků v celé Evropě (např. holštýnský svaz, oldenburský, KWPN, belgický i francouzský teplokrevník), tak je nevhodné, aby Svaz do svého šlechtitelského programu plemene CS začlenil zásady stanovené plemenářským spolkem, který vede plemennou knihu původu plemene slovenský teplokrevník a svoji plemennou knihu plemene CS označil za plemennou knihu filiální. V mnoha směrech by to pro chovatele plemene CS v ČR znamenalo návrat zpět o několik let, čímž by byly zmařeny progresivní výsledky jejich dlouholeté plemenářské práce.

Jelikož používání dosavadního názvu plemene Slovenský teplokrevník chovaný v České republice by evokoval k mylnému výkladu, že plemenná kniha, kterou vede Svaz je plemennou knihou filiální k plemenné knize původu plemene slovenský teplokrevník vedené na Slovensku, se Svaz rozhodl pro zcela jednoznačné odlišení a změnit název plemene na **český sportovní kůň**. Zkratka názvu plemene zůstává zachována **CS**.

Zároveň tímto označuje Svaz plemennou knihu plemene český sportovní kůň za plemennou knihu původu plemene český sportovní kůň. Protože není znám žádný jiný plemenářský spolek nebo plemenářský subjekt uznaný v tomtéž nebo jiném členském státě nebo ve třetí zemi, který založil plemennou knihu pro totéž plemeno a který provádí šlechtitelský program na tomto plemeni, je označení plemenné knihy CS, jako plemenné knihy původu plemene český sportovní kůň v souladu s částí 3, přílohy I Nařízení.

## **2 ZEMĚPISNÁ OBLAST**

Oblast, v níž se uplatňuje chovný cíl a šlechtitelský program CS, zahrnuje celé území České republiky.

## **3 VELIKOST CHOVNÉ POPULACE**

Stav chovné populace (ke dni 31. 12. 2022): 3 356

Klisny: 3 179

Hřebci: 177

Ke dni 31. 12. 2022 bylo evidováno v PK celkem **6 215** koní plemene Slovenský teplokrevník chovaný v ČR.

## 4 CHOVNÝ CÍL

Cílem šlechtění CS je zkvalitnit v České republice populaci vzniklou pod vlivem slovenského teplokrevníka chovaného v ČR, druhého nejpočetnějšího teplokrevního plemene chovaného na našem území.

Dalším cílem šlechtění CS je ušlechtilý, korektní a výkonný kůň s dobrými liniemi, s kmihuplnými, prostornými, pružnými a korektními chody. CS je šlechtěn jako plemeno vhodné zejména pro jezdecký sport, který je pro svoji jezditelnost, skokové schopnosti, temperament, charakterové vlastnosti a dobré zdraví vhodný pro všechny druhy výkonnostního jezdeckého sportu v rámci disciplín zastřešených v Mezinárodní jezdecké federaci (FEI) a je i dobře využitelný pro běžný jezdecký provoz.

Požaduje se snadno jezditelný, všestranně nadaný, k výkonu pohotový a výkonu schopný kůň. Má být nekomplikovaný, lehce ovladatelný, současně ale pracovitý a spolehlivý, silných nervů, s dobrým charakterem a klidným, vyrovnaným temperamentem. Dále se vyžaduje dobré, pevné zdraví, schopnost snášet fyzické i psychické zatížení, přirozená plodnost, bez dědičných vad a chorob.

Na těchto základech je dále cílem vyšlechtit koně s výrazně vyvinutým nadáním pro některou z disciplín parkur, drezura nebo všestranná způsobilost.

V rámci šlechtitelského programu se mohou využívat zejména hřebci a klisny níže uvedených plemen, pokud jejich původ a výkonnost splňují požadavky zápisu do hlavního a doplňkového oddílu PK.

### Skupina plemen I

Trakénský kůň, holandský jezdecký kůň, KWPN, belgický teplokrevník a belgický sportovní kůň, dánský teplokrevník, francouzský jezdecký kůň, veškerá plemena jezdeckého teplokrevníka, jejichž PK jsou vedeny v SRN, Zangersheide, český teplokrevník, švédský teplokrevník, moravský teplokrevník, furioso, slovenský teplokrevník, kůň Kinský, kůň velkopolský, maďarský teplokrevník, estónský teplokrevník, oldenburský kůň, oldenburský skokový kůň, hannoverský kůň, westfálský kůň, dánský teplokrevník, norský teplokrevník, finský teplokrevník, anglo european, holštýnský kůň, polský ušlechtilý polokrevník

### Skupina plemen II

Anglický plnokrevník, Angloarab a jedinci arabského původu

### Skupina plemen III

Ostatní plemena teplokrevních koní

*Tabulka 2: Možné povolené kombinace*

| Skupiny plemen     | Skupina plemen I | Skupina plemen II | Skupina plemen III |
|--------------------|------------------|-------------------|--------------------|
| Skupina plemen I   | X                | X                 | X                  |
| Skupina plemen II  | X                | omezeno*          | X                  |
| Skupina plemen III | X                | X                 | X                  |

\*V rámci PK CS není povolené vzájemné křížení těchto plemen: anglický plnokrevník, arabský plnokrevník a jedinců arabského původu. Produkt tohoto křížení nebude mít plemennou příslušnost CS.

O možnosti zařazení jedinců z plemene skupiny III vždy rozhoduje Rada plemenné knihy, dále jen RPK.

## 5 CHARAKTERISTICKÉ ZNAKY A VLASTNOSTI

### 5.1 Velikost

Koně plemene CS by ve 3 letech měli dosáhnout minimálních tělesných rozměrů (v cm):

- výšky v kohoutku hůlková, hřebci 161, klisny 159,
- obvodu hrudi hřebci 188, klisny 190,
- obvod holeně hřebci 21,4, klisny 20,5.

V dospělosti je maximální hůlková výška v kohoutku u hřebců 175 cm, u klisen 172 cm. V případě jedinců překračujících tuto hranici rozhoduje o zařazení do třídy I nebo II hlavního oddílu PK RPK, po posouzení všech dostupných informací o jedinci. U koní s podílem krve anglického plnokrevníka 51 % a více do 5. generace musí být obvod holeně minimálně 20,5 cm. Pokud klisny nedosáhnou minimální výšky 159 cm, tak budou zapsány do třídy II hlavního oddílu plemenné knihy. Pokud hřebci nedosáhnou minimální výšky 160 cm, tak zůstanou zapsáni ve třídě II hlavního oddílu.

### 5.2 Barvy

Přípustné jsou všechny barvy.

### 5.3 Sledované znaky a vlastnosti

#### 5.3.1 Plemenný typ a pohlavní výraz (a)

*Tabulka 3: Plemenný typ a pohlavní výraz*

| Žádoucí                                                                                                                                                   | Nežádoucí                                                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Typ elegantního a harmonického jezdeckého koně přiměřeně dlouhých linií, zdůrazněný výrazem a ušlechtilostí s jasným pohlavním výrazem u hřebců a klisen. | Malý nebo přerostlý kůň, hrubá nebo lymfatická konstituce, dlouhé nebo krátké linie, nezřetelné kontury, bez pohlavního výrazu. |

#### 5.3.2 Tělesná stavba (b)

Žádoucí, je celková harmonická stavba těla a dobře vyvinuté svalové partie, které dávají předpoklady pro dlouhodobý sportovní výkon s korektním fundamentem, pravidelným postojem končetin a souladem jednotlivých tělesných proporcí. Klouby, kosti a šlachy mají být jasně zřetelné (suchý fundament).

b1) hlava,

b2) krk,

b3) hřbet a plec,

b4) rámec těla,

b5) přední končetiny,

b6) zadní končetiny a zád'.

Tabulka 4: Tělesná stavba

|                                   | <b>Žádoucí</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>Nežádoucí</b>                                                                                                                                                                                                     |
|-----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>b1) hlava</i>                  | Ušlechtilá a suchá, s výrazným okem vyjadřující klid, dobře utvářené nozdry a huba.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Nepřiměřená, hrubá k tělu velká, neharmonická, bez pohlavního výrazu s klenbou čela nebo nosní partií, se zapadlým nebo vypouleným okem, okem s viditelným bělmem, s rybím okem, rozkleslé nebo převislé ucho.       |
| <i>b2) krk</i>                    | Dostatečně dlouhý, dobře osvalený, zužující se k hlavě, středně až výše nasazený v mírném oblouku, plynule vystupující z kohoutku s volným zátylkem, lehce a pravidelně ohebný mezi hlavou a kohoutkem.                                                                                                                                                                                                                                                                             | Nízko nebo vysoko nasazený, příliš dlouhý nebo krátký, chybně vázaný k hlavě s nesprávným zaúhlením, široký nebo úzký, jelení nebo labutí, silný nebo nedostatečně osvalený.                                         |
| <i>b3) plec a hřbet</i>           | Osvalená dlouhá a šikmá lopatka a plec, výrazný přiměřeně dlouhý kohoutek plynule přecházející v pevný středně dlouhý a pružný hřbet, který plynule navazuje v přiměřeně dlouhá pevná a dobře vázaná bedra.                                                                                                                                                                                                                                                                         | Slabě osvalená, strmá a krátká lopatka, ostrý nebo nevýrazný kohoutek, dlouhý měkký nebo kapří hřbet, dlouhá odsazená bedra.                                                                                         |
| <i>b4) rámec těla</i>             | Kratší, přiměřeně obdélníkový s harmonickými tvary.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Malý nebo nepřiměřeně velký, příliš krátký nebo dlouhý, neharmonický.                                                                                                                                                |
| <i>b5) přední končetiny</i>       | Pravidelný korektní postoj, suché a výrazné klouby, při hodnocení ze strany kolmo směřující k zemi ze středu plece, předramí dostatečně dlouhé, široké, svalnaté, holeň spíše kratší její délka by měla představovat maximálně 2/3 předramí, úhel spěnky i kopyta s rovinou má dosahovat 45 až 50 stupňů, kopyto pravidelné, dostatečně široké s kvalitní rohovinou.                                                                                                                | Málo osvalené, dlouhé nebo krátké předramí, špatně zaúhlená spěnka (strmá nebo měkká), kopyto tupé nebo ostroúhlé, lymfatické klouby, zaříznutá, zaškrcená nebo prohnutá holeň, všechny druhy nepravidelných postav. |
| <i>b6) zadní končetiny a zád'</i> | Pravidelný postoj, zád' mírně skloněná, dlouhá, široká, dobře osvalená, stehno silné a svalnaté, koleno výrazné, dobře úhlované silné a suché hlezno, spěnka přiměřeně dlouhá, pružná a pevná, svírající s rovinou úhel 50 až 55 stupňů stejně jako kopyto, které je pravidelné dostatečně široké s kvalitní rohovinou. Při pohledu zezadu má přímka vedoucí od hrbolu sedací kosti k zemi rozdělit hlezno, zadní holeň, spěnku i kopyto na dvě stejné poloviny, rovně nesený ocas. | Všechny druhy nepravidelných postav, úzké a krátké hlezno, výrazně sražená zád', vystouplá křížová kost, různé morfologické změny na kloubech, šikmo nesený nebo stažený ocas.                                       |

### 5.3.3 Mechanika pohybu

Žádoucí jsou energické a prostorné chody v taktu (krok 4takt, klus 2takt, cval 3takt). Pohyb má pružně a energicky vycházet ze zadní končetiny, přes lehce kmitající hřbet se má přenášet na volně z plece vyrazující přední končetinu. Směr pohybu končetin má být rovně směrem dopředu.

Tabulka 5: Mechanika pohybu

|                    | <b>Žádoucí</b>                                                                                                                                                                                       | <b>Nežádoucí</b>                                                                                                                            |
|--------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 5.5 c) <i>krok</i> | Čtyřtaktní, pravidelný, energický s výraznějším přešlapováním stop zadních končetin před stopy předních končetin, korektní zepředu i zezadu, přímočarý pohyb.                                        | Málo prostorný krok, bez kmihu a energie, krouživý nebo nepřímý pohyb končetin, mimochod nebo jeho náznaky, kohoutí krok, nárok, strouhání. |
| 5.5 d) <i>klus</i> | Pravidelný, prostorný, pružný a kmihuplný dvoutaktní chod s vyšší akcí, výrazným posunem dopředu vycházející od zadních končetin, pohyb předních končetin vychází z uvolněné plece                   | Poruchy taktu, málo prostorný a plochý chod bez kmihu.                                                                                      |
| 5.5 e) <i>cval</i> | Lehce nesený při přirozeném napřimení a rovnováze, třítaktní, elastický, vznosný, energický s dobrým posunem vycházejícím z pánevních končetin, s pružným hlezmem, zepředu i zezadu přímočarý pohyb. | Málo prostorný cval, s poruchami nohosledu, s malým posunem, nepružným hlezmem.                                                             |

### 5.3.4 Vnitřní vlastnosti (vlohy pro výkon, ochota k práci, charakter, temperament(f))

Tabulka 6: Vnitřní vlastnosti

| <b>Žádoucí</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>Nežádoucí</b>                                                                                                                                                                                                           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Žádá se snadno jezditelný, všestranně nadaný, k výkonu pohotový a schopný kůň. Má být nekomplikovaný, lehce ovladatelný, současně, ale pracovitý a spolehlivý, silných nervů, s dobrým charakterem a klidným, vyrovnaným temperamentem. Dále se vyžaduje dobré, pevné zdraví, schopnost snášet fyzické i psychické zatížení, přirozená plodnost, bez dědičných vad. | Nervózní, líný nebo vzpurný kůň, špatně komunikující, neochotný spolupracovat nebo podat výkon, bez temperamentu nebo se vznětlivým temperamentem, psychicky málo odolný, neochotný se učit nebo trpící stájovými zlovyky. |

### 5.3.5 Skokové vlohy (g)

Tabulka 7: Skokové vlohy

| <b>Žádoucí</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>Nežádoucí</b>                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Šikovní, mohutné, promyšlené, opatrné a soustředěné skákání, které svědčí o klidu a inteligenci. V průběhu skoku je žádoucí zřetelné sebrání, rychlý a dynamický odraz při odskoku, rychlé skládání končetin, vyklenutý hřbet s jasně vyniklým kohoutkem a dolů sehnutým krkem při otevřené zadní noze (baskule). Má být zachován rytmus skoku i cvalu. | Nekontrolovatelný pohyb, spuštěné hrudní končetiny, vysoko nesený krk, tuhý nebo prohnutý hřbet, plochý oblouk skoku, tuhé visící zadní končetiny, neochota, nepozornost, bázlivost, nervozita. |

Pro potřeby hodnocení může být posuzování skokových vloh rozdělené na dílčí kritéria:

#### 5.3.5.1 Skoková schopnost, síla odrazu, odvaha a ochota (g1)

Kromě posouzení silného, energického odrazu s žádoucí dostatečnou, ale nikoli nadměrně přehnanou rezervou nad překážkou, zahrnuje toto kritérium také posouzení

odvahy a ochoty překonávat vyšší nebo nezvyklou překážku; a dále zachování klidu a soustředění při překonávání skokové řady nebo parkuru.

#### 5.3.5.2 Technika a styl skoku (g2)

Kritérium hodnotí techniku a styl skoku podle požadavků popsanych v tabulce 5.3.5.

#### 5.3.6 Výcvik (h)

Výcvik je hodnocen podle chování při korekturách, kování a manipulace s koněm, krmitelností a učenlivostí v testacích odchovných.

#### 5.3.7 Jezditelnost (i)

Tabulka 8: Jezditelnost

| Žádoucí                                                                                                                                                                                                                                                                     | Nežádoucí                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Uvolněný v hubě aktivní, prostupný a ohebný kůň, pohybující se v přirozené rovnováze, soustředěný na jezdce pomůcky a ochotně je přijímající, nadaný pružností a schopností udržet takt, pohybující se v přirozené rovnováze, vycházející z aktivní zádě přes pružný hřbet. | Málo prostupný, neuvolněný, neohebný kůň se ztuhlým hřbetem, s problémy s udržováním rovnováhy, nesoustředěný, slabě, vznětlivě nebo vzpurně reagující na pomůcky jezdce, neochotný, řádně předvést mechaniku pohybu s nepravidelným nebo nesprávným nohosledem v některém z chodů. |

#### 5.3.8 Zdraví

Tabulka 9: Zdraví

| Žádoucí                                                                                                                                                                                                                                                | Nežádoucí                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|
| Dobré, pevné zdraví, schopnost snášet fyzické i psychické zatížení, konstituční tvrdost, kvalita rohoviny, opakovatelnost nejvyššího výkonu, kondice, zdravé, normálně vyvinuté a funkční reprodukční orgány, přirozená plodnost a snadná krmitelnost. | Dědičné choroby, genetické vady, vrozené nebo získané fyzické a psychické defekty. |

U plemenných zvířat nejsou přípustné dědičné vady a choroby jako jsou vady varlat (kryptorchismus), vady chrupu (předkus, podkus), ataxie, dušnost, případný výskyt letní vyrážky s předpokladem vyrazení takových koní z chovu. Při případných genotypových analýzách se předpokládá zaměření pozornosti na výskyt, případně dalších zdravotních problémů, u kterých je předpoklad genetické podmíněnosti.

U hřebců účastnících se předvýběru a 70denního testu je vyžadován protokol o zdravotním stavu hřebce (viz příloha X. ZŘ), který obsahuje klinické vyšetření hřebce, kontrolu vad varlat, vad chrupu a majitel dokládá RTG snímky dolních končetin, které budou zkontrolovány stanoveným veterinárním lékařem s kladným hodnocením prokazující zdravý fyziologický vývoj.

## 6 SELEKČNÍ KRITÉRIA

Zlepšování genofundu a exteriéru chovných koní se zabezpečí systematickým výběrem (selekci) na základě informací získaných při hodnocení hřebců a klisen. Koně mohou být zapsáni do plemenné knihy, pokud splní následující kritéria:

- původ,
- posouzení exteriéru,
- posouzení výkonnosti – viz kap. 6 selekční kritéria.

Pro zapsání do plemenné knihy (kromě knihy hříbat) se u koní hodnotí sledované znaky, uvedené v Kapitole 5.

Hodnocení exteriéru, vnitřních vlastností, mechaniky pohybu a skokových vloh probíhá podle následujícího schématu:

- a plemenný typ a pohlavní výraz,
- b stavba těla.

Při hodnocení se celková známka za stavbu těla spočítá jako aritmetický průměr všech známek za níže uvedená dílčí hodnotící kritéria:

- b1) hlava,
- b2) krk,
- b3) hřbet a plec,
- b4) rámec,
- b5) přední končetiny,
- b6) zadní končetiny.

Při hodnocení mechaniky pohybu se celková známka za mechaniku pohybu spočítá jako aritmetický průměr všech známek za níže uvedená dílčí hodnotící kritéria:

- c krok,
- d klus,
- e cval.

Při hodnocení vnitřních vlastností (vlohy pro výkon, ochota k práci, charakter, temperament) se celková známka za vnitřní vlastnosti spočítá jako aritmetický průměr všech známek za níže uvedená dílčí hodnotící kritéria:

- f vnitřní vlastnosti:
  - vlohy pro výkon,
  - ochota k práci,
  - charakter,
  - temperament.

Při hodnocení skokových vloh se celková známka za skokové vlohy spočítá jako aritmetický průměr všech známek za níže uvedená dílčí hodnotící kritéria:

- g skokové vlohy:
  - g1) skoková schopnost, síla odrazu, odvaha a ochota,
  - g2) technika a styl skoku,
- h výcvik (testační odchovny),
- i jezditelnost.

Hodnocení se provádí podle charakteristik popsaných v podkapitole 5.3.7. Hodnotí se po půlbodech.

K odstavci e) cval a g) skokové vlohy:

Cval a skokové vlohy se hodnotí jen u mladých hřebců při skákání ve volnosti nebo při předvedení pod sedlem v rámci 70denního polního testu ukončeného zkouškou výkonosti. Při zápisech klisen se hodnocení těchto kritérií vynechává, u klisen se tato kritéria hodnotí pouze v rámci výkonnostní zkoušky.

K odstavci h) výcvik:

Kritérium se hodnotí pouze v testačních odchovných podle metodiky uvedené ve Zkušebním řádu, dále jen ZŘ.

Zdraví (viz podkapitola 5.3.8):

U plemenných koní se požaduje výborný zdravotní stav prostý dědičně podmíněných vad a chorob (vady varlat (kryptorchismus), vady chrupu (předkus, podkus), ataxie, dušnost, letní vyrážka), dobrá plodnost podmíněná zdravými reprodukčními orgány (protokol o zdravotním stavu hřebce). Plemenní koně musí mít veterinární doklady dle platných předpisů pro přesun koní.

K přihlášce do přehlídky tříletých hřebců s následným výběrem hřebců do plemenitby PK CS a 70denního polního testu musí majitel hřebců předložit zdravotní protokol o zdravotním stavu hřebce, který obsahuje klinické vyšetření hřebce a jeho RTG snímky. Tento protokol se předkládá také při žádosti o zápisu hřebce do třídy hlavního oddílu PK. U hřebců sedmiletých a starších bude požadováno pouze klinické vyšetření.

Ve výkonnostních zkouškách pod jezdcem se dále přidává jako selekční kritérium jezditelnost, hodnocená dle zásad uvedených v podkapitole 5.3.7 a kritérium skokové vlohy uvedené v podkapitole 5.3.5.

Charakter, temperament, ochota k práci a vlohy pro výkon se hodnotí známkami a současně pomocí lineárního popisu jako součást kritérií skokové vlohy při zkouškách výkonnosti, v 70denním polním testu. Tato hodnocení se zaznamenávají do příslušné třídy oddílu plemenné knihy hřebců a klisen.

### **Lineární popis a hodnocení exteriéru**

Nejrozšířenější metodou hodnocení exteriéru zvířat je systém založený na lineárních popisech exteriéru. Tento systém byl původně vyvinutý pro holštýnské plemeno skotu v USA a v současnosti je v různých modifikacích úspěšně využíván v chovu koní v některých evropských státech. Znaky popisované touto metodou by měly splnit následující požadavky:

- 1 Metodika je určená k popisu a hodnocení exteriéru koní CS a ostatních plemen, které se v plemenitbě českého sportovního koně využívají.
- 2 Součástí hodnocení exteriéru koní je:
  - a identifikace koně,
  - b zjištění tělesných rozměrů,
  - c popis barvy koně a grafické zaznamenání odznaků a chlupových vírů,
  - d lineární popis tělesných znaků a mechaniky pohybu,
  - e označení jednotlivých chyb tělesné stavby a mechaniky pohybu,
  - f celkové hodnocení exteriéru se stanovením výsledné známky za exteriér a zařazení do příslušné třídy a oddílu PK.

Základem účinnosti lineárního popisu je plné využití celého rozsahu bodové stupnice v rámci variability utváření daného znaku.

## **7 SELEKČNÍ CHOVATELSKÉ AKCE**

### **7.1 Předvýběry a výběry hřebců**

#### **7.1.1 Předvýběr**

Předvýběr je určen pro dvou nebo 3leté hřebce a zpravidla probíhá v úvodních měsících roku, v němž hřebci dosáhnou věku 3 let. Místa konání navrhuje RPK. Předvýběr se provádí podle podmínek uvedených ve Zkušebním řádu.

Podmínky pro účast na předvýběru:

Zkouška je určena především pro vybrané hřebce plemene CS i dalších plemen akceptovaných plemennou knihou CS ve věku 30 až 36 měsíců stáří. Provádí se v měsících lednu až březnu. Hodnocení provádí minimálně tříčlenná hodnotitelská komise. Aritmetický průměr známek všech hodnotitelů je výsledkem zkoušky.

Hodnotí se:

- původ,
- exteriér,
- mechanika pohybu,
- skok ve volnosti,
- vnitřní vlastnosti.

Předvýběr provádí hodnotitelská komise. Mimo prezentaci hřebce ve zkoušce se přihlíží ke genetické hodnotě hřebce ze strany otce i matky (prověření linie a rodiny ve sportu a v plemenitbě a potřeba a dosavadní zastoupení genetiky, kterou hřebec nese v populaci plemene CS).

Vlastní zápis do hlavního oddílu PK hřebce o vybrání hřebce do plemenitby je pak podmíněn předložením RTG snímků dolních končetin a jejich posouzení stanoveným veterinárním lékařem s kladným hodnocením prokazující zdravý fyziologický vývoj a zaplacením poplatku pro zápis do hlavního oddílu PK.

Majitel přihlašující hřebce k předvýběru předloží zdravotní protokol viz podkapitola zdraví 5.3.8.

#### **7.1.2 Výběr hřebců – 70denní test (polní test)**

Při polním testu jsou hřebci připravováni v domácích podmínkách a jsou dováženi do testačního zařízení v den zahájení, na kontrolní den po 35 dnech a na závěr testu po 70 dnech od zahájení. Sedmdesátidenní test a zkouška na jeho závěr se konají ve vybraném testačním zařízení, které navrhuje a schvaluje RPK. V den zahájení hodnotitelská komise posoudí exteriér, pohyb na tvrdém podkladu a ověří skokové či pohybové vlohy daného jedince, na jejichž základě hřebci umožní zařazení do testu. Hodnotitelská komise je minimálně tříčlenná, pro celý test zůstává stejná a jmenuje ji RPK. V závažných případech může RPK hodnotitelskou komisi obměnit (nemoc).

Do testu o délce trvání 70 dní ukončeného zkouškou výkonnosti je možno přijmout hřebce, kteří:

- mají oboustranně prokazatelný původ do 4. generace předků při dodržení stejnosměrné plemenitby,
- v roce konání zkoušek výkonnosti dosáhnou věku 3, 4 let,
- jsou zdraví, bez zjevných dědičně podmíněných a konstitučních vad a chorob,
- jejich celkový tělesný vývin a míry jsou přiměřené standardu plemene.

Seznam hodnocených znaků, vlastností a zkušebních disciplín při testu a zkouškách výkonnosti:

- původ,
- typ,
- pohlavní výraz,
- exteriér a užitkové vlastnosti,
- mechanika pohybu,
- jezditelnost,
- skok ve volnosti,

- skok pod jezdcem,
- vnitřní vlastnosti.

Všechny uvedené znaky kromě původu se hodnotí desetibodovou stupnicí.

**Původ:**

Hodnotitelská komise ho slovně zhodnotí při zkouškách výkonnosti. V písemné formě je součástí výsledků zkoušek výkonnosti každého koně. Při hodnocení původu se přihlíží ke genetické hodnotě a užitkovost předků do 4. generace, stupeň a účelnost použití příbuzenské plemenitby, stupeň a účelnost zastoupení jednotlivých plemen, homogenita rodokmenu vzhledem k zastoupeným plemenům apod.

**Typ a pohlavní výraz:**

Typ se posuzuje vzhledem k plemenné příslušnosti na základě charakteristik jednotlivých plemen, stanovených chovným cílem. Přihlíží se k typové diferenciaci podmíněné pohlavním dimorfismem.

**Exteriér:**

V rámci exteriéru se hodnotí tělesné linie, fundament a celkový soulad. V rámci tělesných linií se hodnotí krk, hrudník, plece, hřbet, bedra a zád'. V rámci fundamentu se hodnotí hrudní a pánevní končetiny včetně kopyt. V rámci celkového souladu se hodnotí harmonie tělesných partií včetně hlavy, celkové stavby a rámce, společně s ušlechtilostí a pravidelností, při respektování užitkového typu a plemenné příslušnosti.

Způsob provedení 70denního testu je uvedeno ve ZŘ.

## **7.2 Zápis klisen do PK**

Klisny se zapisují automaticky do třídy III hlavního oddílu PK a do třídy B doplňkového oddílu PK. Do ostatních tříd PK se zapisují jednotlivě na základě přihlášky podané majitelem klisny, a to především na svodech klisen, při zkouškách výkonnosti, v testačních nebo chovatelských zařízeních. Hodnocení exteriéru a lineárního popisu včetně zápisu klisen do PK provede hodnotitel. Při zápisu se klisna zařadí do příslušné třídy oddílu PK. Klisny se do tříd PK zapisují převážně v kalendářním roce, ve kterém dosáhnou věku 3 let a více. V odůvodněných případech je možné zapsat do třídy PK i klisny nižšího věku. Při zápisu klisny majitel předloží:

- průkaz koně a další doklady vyžadované jednotlivými třídami oddílů PK,
- výsledek hodnocení klisny,
- případně výsledky základních zkoušek výkonnosti a další podklady, které mohou mít vliv na zařazení klisny do oddílů PK.
- U klisen nižšího věku je potřeba doložit potvrzení od soukromého veterinárního lékaře o tom, že je klisna v dostatečném stupni fyziologického vývoje, v dobrém výživovém stavu, který odpovídá pro zařazení do reprodukce.

Pro zápis do třídy I, II a III hlavního oddílu plemenné knihy klisen je požadováno předložení zootechnického osvědčení, oboustranně prokazatelný původ do 4. generace předků, průměrná výsledná známka posuzovaných znaků nejméně 5 bodů.

### **7.2.1 Svody klisen a zápisy mimo svod**

Do jednotlivých oddílů PK se zapisují klisny na svodech nebo mimo svod, zápis klisen do jednotlivých oddílů je zpoplatněn dle Finančního řádu PK.

K posouzení exteriéru může být předvedena klisna:

- která dosáhla věku minimálně 3 let,
- odpovídá charakteristickým znakům a vlastnostem plemene CS nebo plemen ze skupiny I, II a III.

## **7.3 Výkonnostní zkoušky**

### **7.3.1 Výkonnostní zkoušky hřebců**

#### **7.3.1.1 70denní test (polní test)**

Při polním testu jsou hřebci připravováni v domácích podmínkách a jsou dováženi do testačního zařízení v den zahájení, na kontrolní den po 35 dnech a na závěr testu po 70 dnech od zahájení. Sedmdesátidenní test a zkouška na jeho závěr se konají ve vybraném testačním zařízení, které navrhuje a schvaluje RPK. V den zahájení hodnotitelská komise posoudí exteriér, pohyb na tvrdém podkladu a ověří skokové či pohybové vlohy daného jedince, na jejichž základě hřebci umožní zařazení do testu. Hodnotitelská komise je minimálně tříčlenná, pro celý test zůstává stejná a jmenuje ji RPK.

### **7.3.2 Základní zkoušky výkonnosti klisen (ZZV)**

Základní zkoušky výkonnosti klisen jsou určeny pro 3leté klisny zapsané v hlavním oddíle PK.

Provádějí se dle metodiky popsané ve Zkušebním řádu.

Zkoušku úspěšně absolvuje klisna s celkovým hodnocením 6,1 bodů a vyšším, přičemž žádná jednotlivá známka nesmí být nižší než 5 bodů.

Hodnotitelskou komisi schvaluje RPK. Hodnotitelská komise je minimálně 3členná. Termíny a místa konání ZZV schvaluje RPK. Klisna může absolvovat jednu ZZV a v případě jejího nedokončení je povolena jedna opravná zkouška výkonnosti.

### **7.3.3 Testační odchovny**

Testační odchovny jsou zřizovány pro kvalitní odchov hřebečků a zajištění možnosti časného získávání informací o kvalitě rodičů využívaných v chovu, zvláště pak využívaných v cílené plemenitbě. Účelem testace je vyhodnocování kontroly dědičnosti plemenných hřebců a matek a vlastní užitkovosti testovaných hřebečků ve srovnatelných podmínkách. Provoz v testačních odchovnách se řídí provozním řádem schváleným RPK. Tento řád upřesňuje předepsanou evidenci, zoohygienické požadavky a zásady odchovu.

Za testační odchovnu lze považovat zařízení, kde je možnost odchovávat, připravovat a základní zkoušku výkonnosti vykonávat s minimálně 10 hřebečky CS jednoho ročníku. Pokud nebude v ročníku minimálně 10 hřebečků CS, lze za testační odchovnu považovat zařízení, kde je možnost odchovávat, připravovat a základní zkoušku výkonnosti vykonávat s minimálně 10 hřebečky vyjmenovaných teplokrevných plemen (český sportovní kůň, český teplokrevník, kůň kinský, trakénský kůň, moravský teplokrevník) jednoho ročníku.

#### **7.3.3.1 Vybavení testační odchovny**

Testační odchovna musí být vybavena minimálně:

- řádně oplocenými pastvinami s možností napájení a rozlohou pastviny na jednoho hřebečka: 0,3 ha / do 1 roku stáří, 0,4 ha/ od 1 roku do 3 let,
- vyhovující stájí pro volné ustájení s možností individuálního příkrmování,

- pevnou plochou pro posuzování a předvádění koní,
- pohybovou dráhou pro posouzení mechaniky pohybu a skokového projevu,
- možností odděleného odchovu jednotlivých ročníků,
- kvalitním personálem se základními znalostmi zoohygieny a zákroků první pomoci při ošetření drobných zranění před přivoláním veterinárního lékaře.

Dočasné opuštění testační odchovny na dobu nezbytně nutnou je možné za účelem veterinárního ošetření, předvýběru hřebců do plemenitby, výstavy. Podmínkou je souhlas RPK CS. Toto opuštění odchovny se nepovažuje za přerušení testování v testační odchovně, pokud bude testační odchovna opuštěna z jiných důvodů, znamená to vyřazení z testační odchovny.

### 7.3.3.2 Základní zkouška výkonnosti v testační odchovně

Pro vykonávání základních zkoušek výkonnosti – možnost boxového ustájení s kapacitou minimálně 10 boxů, možnost přípravy a předvádění koní za jakýchkoli povětrnostních podmínek a kvalitní jezdecký personál. **Testační zařízení musí garantovat celou testaci včetně závěrečné zkoušky, prováděné dle metodiky popsané ve Zkušebním řádu.**

## 7.4 Kritéria mladých koní (KMK)

Jedná se o chovatelské soutěže čtyř- až šestiletých koní v klasických disciplínách jezdeckého sportu (t.j. skokové soutěže, drezura a všestrannost). Účelem je testování užitkových vlastností mladých plemenných koní ve vyšším stupni kontroly užitkovosti, s využitím výsledků pro kontrolu dědičnosti, v průběhu sportovní sezony na vybrané části populace.

Zásady KMK jsou uvedeny na webových stránkách ASCHK.

## 8 ŘÁD PLEMENNÉ KNIHY

PK CS je zřízena jako otevřená, a to ve smyslu předpokládaného dalšího přílivu cizích genů. PK je vedena formou počítačové databáze v ústředním počítači a je průběžně aktualizována vlastními údaji a přebíráním dat z ústřední evidence koní, vedené pověřenou osobou. Forma kartoték a registrů má stejnou platnost, pokud je zajištěna průběžná aktualizace. Uzané chovatelské sdružení spolupracuje s jednotlivými inseminačními stanicemi, reprodukčními centry a připouštěcími stanicemi koní zejména v oblasti výběru a využití hřebců a sladění metodiky získávání potřebných podkladů pro evidenci plemenitby a přebírá jejich údaje potřebné pro vedení PK. Správa, údržba a novelizace software PK je zajišťována v návaznosti na vedení ústřední evidence koní. Změny software je možno provádět jen se souhlasem uznaného chovatelského sdružení, dále jen UCHS. Technickým vedením PK je pověřen tajemník svazu.

### 8.1 Orgány plemenné knihy

Rada plemenné knihy (dále RPK). RPK je minimálně pětičlenná, jednotlivé členy RPK volí na návrh předsednictva valná hromada na dobu 4 let, případně je i odvolává. RPK je za svou činnost odpovědná UCHS.

Úkolem a pravomocí RPK je zejména:

- organizační a technické řízení PK podle ŘPK,
- stanovení metodických postupů vedení PK a zásad kontroly dědičnosti a vlastní užitkovosti,
- podpora zavádění nových perspektivních metod šlechtění a plemenitby,
- stanovení kritérií pro výběr a zápis zvířat do PK,

- kontrola plnění podmínek pro zápis do PK a vedení PK,
- projednávání nestandardních situací, jejich řešení a povolování možných výjimek z jednotlivých ustanovení ŘPK,
- navrhování znění finančního řádu a rozpočtu PK.

Pro hodnocení koní jmenuje RPK hodnotitelské komise na jeden rok nebo na konkrétní akci.

Sporná či nesouhlasná rozhodnutí hodnotitelské komise řeší předsednictvo.

Pro kontrolu dodržování ŘPK je zřízena tříčlenná revizní komise, jejíž členy volí valná hromada na dobu 4 let. Revizní komise je za svou práci odpovědná UCHS.

## 8.2 Členění plemenné knihy

PK CS se člení:

Funkčně na:

- rejstřík chovatelů (dále jen RCH),
- vlastní plemennou knihu (dále jen PK),
- připouštěcí rejstřík (dále jen PŘR),

V připouštěcím rejstříku jsou evidována všechna připuštění, inseminace a transfery embryí. Připouštěcí rejstřík je tvořen jednotlivými Připouštěcími lístky.

V rejstříku chovatelů jsou evidováni všichni chovatelé, tj. majitelé, kteří mají své koně evidovány v PK CS, a popřípadě jejich držitelé.

## 8.3 Údaje evidované v plemenné knize

- a identifikační číslo koně,
- b číslo ústředního registru plemeníků, dále jen ÚRP plemenného hřebce,
- c jméno koně v příslušné třídě oddílu PK,
- d datum narození (den, měsíc, rok),
- e plemeno a pohlaví,
- f základní barva a popis odznaků a výžehů, základní tělesné rozměry, číslo čipu (elektronického identifikátoru),
- g výsledné hodnocení při zápisu do plemenné knihy,
- h identifikační nebo základní číslo a jméno otce a matky,
- i jméno a adresa chovatele,
- j jméno a adresa majitele – aktuální stav,
- k datum zápisu do plemenné knihy,
- l datum a důvod vyřazení z plemenné knihy,
- m u všech koní získaných po inseminaci a embryotransferu v rámci plemenné knihy CS je vyžadováno ověření původu podle DNA,
- n chovatelské výsledky, výsledky výkonnostních zkoušek a sportovní výkonnost koně,
- o u plemenných hřebců stanovení genetického typu,
- p záznam o zdravotním stavu hřebce v průběhu připouštěcího období, o březosti a natalitě klisen a o výskytu dědičných vad a chorob, viz podkapitola zdraví 5.3.8.

#### **8.4 Kontrola dodržování ŘPK**

Kontrolou dodržování ŘPK, je pověřena revizní komise. Technickým vedením PK a vydávání zootechnické osvědčení (ZO) a potvrzení o původu (POP) je pověřen tajemník. O zjištěných nedostacích neprodleně informuje RPK, která je řeší. Revizní komise podává každoročně přehlednou zprávu o své činnosti Valné hromadě.

Každý chovatel je oprávněn hlásit RPK veškeré zjištěné nedostatky nebo nesrovnalosti v dodržování ŘPK, vedení PK, vydávání zootechnického osvědčení, vydávání POP.

### **9 ČLENĚNÍ VLASTNÍ PLEMENNÉ KNIHY CS**

Vlastní plemenná kniha CS se člení na:

A) plemennou knihu hřebců:

- hlavní oddíl PK hřebců, který obsahuje třídy:

- Hlavní plemenná kniha hřebců – třída I (HPKH - I),
- Hlavní plemenná kniha hřebců – třída II (HPKH - II),

- doplňkový oddíl PK hřebců.

B) plemennou knihu klisen:

- hlavní oddíl PK klisen, který obsahuje třídy:

- Hlavní plemenná kniha klisen – třída I (HPKK - I),
- Hlavní plemenná kniha klisen – třída II (HPKK - II),
- Hlavní plemenná kniha klisen – třída III (HPKK – III),

- doplňkový oddíl PK klisen, který obsahuje třídy:

- Pomocná plemenná kniha klisen – třída A (PPKK – A)
- Pomocná plemenná kniha klisen – třída B (PPKK – B)

C) Knihu hříbat

### **10 PODMÍNKY ZÁPISU DO PLEMENNÉ KNIHY**

Podmínky uvedené v článku 10 představují základ pro zápis do plemenné knihy. Hřebci a klisny se zapisují v případě, že jsou identifikováni, jejich původ odpovídá pravidlům pro zařazení do tříd plemenné knihy a že splňují také další níže uvedené podmínky zápisu. Kůň pocházející z jiné plemenné knihy, vedené pro plemeno uvedené ve skupině I, II nebo III, musí být zapsán do třídy oddílu plemenné knihy, jejíž kritéria splňuje, viz kap. 4.

Známky, které kůň obdrží při zápisu v jiné plemenné knize, se mohou přebrat. Respektujeme hodnocení klisny jinými uznanými chovatelskými sdruženími.

Podmínky pro zápis a způsob zápisu do PK se řídí ustanovením tohoto řádu a rozhodnutím RPK:

- a) jednotlivý majitelé se registrují v RCH PK zápisem prvního vlastního koně do PK,
- b) zápis plemenných hřebců do tříd hlavního oddílu PK, viz níže podmínky zápisu uvedeny v jednotlivých kapitolách,

c) zápis klisen do tříd hlavního oddílu PK:

- Klisny se ve věku tří let automaticky zapisují do třídy III hlavního oddílu PK.
- Do ostatních tříd PK se zapisují jednotlivě na základě přihlášky podané majitelem klisny, a to především na svodech klisen, při zkouškách výkonnosti, v testačních nebo chovatelských zařízeních.
- Hodnocení exteriéru a lineárního popisu včetně zápisu klisen do PK provede hodnotitel. Při zápisu se klisna zařadí do příslušné třídy oddílu PK.
- Klisny se do PK zapisují převážně v kalendářním roce, ve kterém dosáhnou věku tří let a více. V odůvodněných případech zejména u individuálních chovatelských programů je možné zapsat do PK i klisny nižšího věku viz podkap. 7.2.
- Při zápisu klisny majitel předloží: průkaz koně a další doklady vyžadované jednotlivými třídami PK: - výsledek hodnocení klisny
  - příp. výsledky zkoušek výkonnosti a další podklady, které mohou mít vliv na zařazení klisny do jednotlivých oddílů PK.

d) zápis klisen a hřebců do doplňkového oddílu viz níže, podmínky uvedené v jednotlivých kapitolách.

## **10.1 Plemenná kniha hřebců**

### **10.1.1 Hlavní oddíl plemenné knihy hřebců**

#### **10.1.1.1 Hlavní plemenná kniha hřebců – Třída I**

Nejdříve ve 3. roce života mohou být zapsáni hřebci:

- jejichž rodiče jsou zapsáni v hlavním oddíle některého z plemen náležejících do skupiny I a II.,
- nebo jejichž rodiče jsou zapsáni v hlavním oddíle některého z plemen skupiny III a jejichž zapsání doporučí RPK po posouzení všech dostupných chovatelských informací,
- kteří absolvovali identifikaci,
- u kterých byl hodnocen exteriér a lineární popis,
- mají stanovený genotyp,
- splnili podmínky zdravotního stavu dle podkap. 5.3.8,
- splnili jednu z níže uvedených podmínek pod písmeny a) až f) nebo vlastní výkonnost.

Hřebec musí odpovídat požadavkům na plemenného koně, s úplně vyjádřeným typem, vynikajícím souladem a korektností tělesné stavby, s původem oboustranně prokazatelným do 4. generace předků (počet bodů od 7,1–10).

a Zápis plemenných hřebců do třídy I hlavního oddílu plemenné knihy hřebců

- Hřebci se do třídy I hlavního oddílu PK zapisují jednotlivě na základě přihlášky podané majitelem daného hřebce nebo majitelem jejich importovaného spermatu, který sperma do ČR importoval.
- Do PK je zapsán hřebec, který je vybrán do plemenitby. Zápis do PK má trvalou platnost, výběr do plemenitby může být omezen.

- Výběru hřebce do plemenitby a zápisu do PK rozhodne hodnotitelská komise, na svodech hřebců nebo v chovatelských zařízeních.
  - Při výběru do plemenitby majitel předloží potvrzení o minimálně 4 generačním původu, doklad o genetickém typu hřebce, RTG snímky spodních částí končetin a následně střelkových kostí předních končetin a hlezenních kloubů, výsledek testu nebo zkoušek výkonosti podle požadavků uvedených ve šlechtitelském programu, pokud je pro daného hřebce požadován viz podmínky pod písmeny b – g.
  - Výběr do plemenitby je prováděn následujícím způsobem:
    - základní výběr
    - výběr
    - definitivní výběr
    - mimořádný výběr
- b Hřebci po absolvování 70denního polního testu. Podmínkou pro zařazení hřebce do chovu je minimální hodnocení 5 bodů průměrné známky v kterémkoliv hodnoceném znaku exteriéru včetně typu, pohlavního výrazu a užitkových vlastností. RPK může po zvážení akceptovat výsledky úspěšně absolvovaných výkonnostních testů hřebců prováděných v Německu (50denní staniční test nebo sportovní testy) a dále výkonnostní testy nebo zkoušky hřebců prováděné v PK holandského jezdeckého koně (KWPN i NRPS), belgického teplokrevníka a belgického sportovního koně, dánského teplokrevníka, francouzského jezdeckého koně, Zangersheide, švédského teplokrevníka, českého teplokrevníka a slovenského teplokrevníka.
- c Výběr hřebců do plemenitby – licentace hřebců
- Předpokladem licentace je splnění následujících podmínek:
- původ hřebce musí odpovídat požadavkům výběru,
  - předložení zootechnického osvědčení a 4 generačního původu,
  - předložení výsledku výkonnostních zkoušek,
  - předložení RTG snímků spodních částí končetin a dodatečně snímky střelkové kosti spolu se snímky hlezenních kloubů u mladých hřebců, kteří žádají, nebo jim byl udělen základní výběr.
  - u importovaných hřebců bude požadováno zootechnické osvědčení.

Před licencí musí být přezkoušena identita hřebce, hřebci s nedostatečnou nebo nejasnou identifikací musí být z licentace vyřazeni. Předpokladem pro připuštění hřebce k licencaci a pro licencaci samotnou je, že hřelec nevykazuje žádné zdravotní vady, které by ovlivnily schopnost k chovu a jeho chovnou hodnotu, to znamená, že hřelec je prost uvedených genetických vad a chorob, (U plemenných zvířat nejsou přípustné dědičné vady a choroby jako jsou vady varlat (kryptorchismus), vady chrupu (předkus, podkus), ataxie, dušnost, případný výskyt letní vyrážky s předpokladem vyřazení takových koní z chovu. Při případných genotypových analýzách se předpokládá zaměření pozornosti na výskyt, případně dalších zdravotních problémů, u kterých je předpoklad genetické podmíněnosti).

Hodnotitelská komise má právo nařídit případně dopingovou zkoušku. Hodnotitelskou komisi zřizuje RPK a má minimálně 3 členy.

U hřebců využívaných v plemenitbě pouze prostřednictvím importovaných inseminačních dávek je podmínkou pro licencaci předložení:

- kopie dokladu o stanovení genetického typu,
- kopie potvrzení o výběru do plemenitby v zahraničí,

- případně výsledky zkoušek výkonnosti,
- zootechnické osvědčení,
- předložení 4 generačního původu.

Licentační rozhodnutí zní:

|  |          |
|--|----------|
|  | vybrán   |
|  | nevybrán |

Licentační rozhodnutí „vybrán“ může být uděleno, pokud hřebec splní všechny požadavky. Rozhodnutí o licencaci musí být veřejně ohlášeno v průběhu licencace. Rozhodnutí „vybrán“ se zapisuje do formuláře – „Zápis o výběru plemenného hřebce a jeho zápis do plemenné knihy“. K licencaci nejsou připuštěni hřebci, kterým byla podaná zakázaná látka ze seznamu zakázaných látek FEI, byl proveden zákrok nebo manipulace směřující k ovlivnění výkonnosti nebo schopnosti k pohotovosti k výkonu. Licentační komise je oprávněna kontrolovat medikační deník.

Licentace se musí odvolat:

- pokud předpoklad pro její vyhlášení není předložen,
- pokud některý z jejích předpokladů odpadl,
- pokud se dodatečně objeví závažné zdravotní problémy.

Licentace se může odvolat, pokud je spojena s podmínkou, která nebyla ve stanovené lhůtě splněna.

Proti rozhodnutí o licenciaci může majitel hřebce podat odvolání předsednictvu. Lhůta pro odvolání trvá jeden týden od oznámení rozhodnutí. Odvolání se musí podat písemně s odůvodněním. Předsednictvo UCHS projedná odvolání, rozhodne nebo případně ustanoví novou hodnotitelskou komisi a určí místo a čas pro nové představení hřebce. Předsednictvo rozhodne do 6 týdnů od podání odvolání.

Zlicentováni jsou hřebci, kterým byl udělen jeden z následující druhů výběru do plemenitby:

## i Základní výběr

Je udělován hřebcům, kteří absolvovali buď zkoušku vloh a vlastností jezdeckého koně nebo předvýběr hřebců do plemenitby, hodnotí se zejména:

- původ,
- vnější znaky,
- skok ve volnosti,
- mechaniku pohybu,
- u hřebců, kteří absolvovali test,
- případně další znaky podle požadavků RPK.

Vybraní hřebci jsou oprávněni působit v plemenitbě jednu připouštěcí sezonu, a to následující po uděleném výběru. Rozhodnutí RPK může být toto oprávnění prodlouženo vždy o 1 další připouštěcí sezonu, a to nejvýše dvakrát.

## ii Výběr

Je udělován hřebcům ve stáří 5 a více let na základě výsledků vlastní výkonnosti a zkoušek výkonnosti. Předpokladem pro udělení výběru je splnění minimálních výkonnostních kritérií, která každoročně stanoví RPK.

Hodnotí se především:

- přední umístění v chovatelských soutěžích zejména v soutěžích KMK (do 5. místa v ročníku KMK) nebo umístění do 5. místa v národních šampionátech nebo přední umístění v soutěžích vyšší a nejvyšší obtížnosti (ST, T a TT), v klasických jezdeckých disciplínách (3 soutěže ST do věku 9 let nebo 2 soutěže T, v obou případech každá soutěž do 4 trestných bodů),
- původ, vnější znaky a mechanika pohybu,
- vybraní hřebci jsou oprávněni působit v plemenitbě, přičemž toto oprávnění musí být každoročně rozhodnutím RPK obnovováno bez nutnosti dalších zkoušek.

#### iii Definitivní výběr

Je udělován především hřebcům kladně prověřeným základním stupněm kontroly dědičnosti provedeným podle kritérií stanovených každoročně RPK. Tento výběr je definitivní a může být zrušen pouze rozhodnutím RPK vydaným na základě změněných skutečností.

#### iv Mimořádný výběr

Výběr může být mimořádně udělen ve zdůvodněných případech na žádost chovatele nebo majitele. Výběr je omezen časově nebo kvantitativně. A musí být posouzen a schválen RPK.

#### d Výběr pro hřebce licentované v rámci skupin plemen I, II a III

Je udělován hřebcům působící v plemenitbě v rámci jiné plemenné knihy podobného zaměření, hodnotí se zejména:

- původ,
- vnější znaky a mechanika pohybu,
- případné výsledky zkoušek výkonnosti a kontroly dědičnosti získané v rámci jiné plemenné knihy.

Vybraní hřebci jsou oprávněni působit v plemenitbě, přičemž toto oprávnění musí být každoročně rozhodnutím RPK obnovováno bez nutnosti dalších zkoušek nebo může být rozhodnutí RPK definitivní.

#### e Výběr hřebců plemen v rámci skupiny II

Je udělován hřebcům zejména plemen anglického plnokrevníka, arabského koně, případně jiných plemen cílevědomě pro šlechtitelský záměr využitelných, hodnotí se zejména:

- původ,
- vnější znaky a mechanika pohybu,
- případně výkonnost např. výsledky v dostizích, distančních a jiných soutěžích,
- posuzují se rovněž další důvody a okolnosti vztahující se k chovnému využití daného hřebce.

Výběr musí být rozhodnutím RPK každoročně obnovován.

#### f Výběr pro hřebce využívaných v plemenitbě pouze prostřednictvím importovaných inseminačních dávek spermatu.

Je udělováno hřebcům využívaných v plemenitbě v rámci skupin plemen I, II a III, hodnotí se zejména:

- původ,
- případné zkoušky výkonnosti a kontroly dědičnosti zdraví v rámci jiné PK,

- jiné známé skutečnosti se vztahem k chovné hodnotě hřebce (např. výkonnost potomstva).

Výběr musí být rozhodnutím RPK každoročně obnovován nebo může být rozhodnutí RPK definitivní. U jedinců ze skupiny III záleží zařazení na schválení RPK.

#### g Vlastní výkonnost

- Hřebci do 8 let věku včetně v soutěžích obtížnosti „ST\*\*“ 140 cm, hřebci 9 letí a starší v soutěžích obtížnosti “T\*” 145 cm a vyšších – absolvovali v jedné sezoně minimálně tři soutěže s celkovým součtem max. 12 tr. bodů ze tří základních kol,
- V drezuře: v jedné sezoně absolvovali tři soutěže IM I a vyšší s hodnocením vyšším než 65 %,
- Ve všestrannosti: v průběhu dvou let dokončili minimálně 2 soutěže CIC\*\* nebo CNC\*\* a v soutěžích se umístili v první polovině startujících, kteří soutěž dokončili,
- Hřebci po absolvování KMK a byli umístěni do 3. místa v ročníku 4, 5, 6letých, v kategorii skoky i drezura.

Žádost o zařazení hřebce do (HPKH - I) podává majitel hřebce a současně dokládá splnění některého z výše uvedených kritérií.

#### 10.1.1.2 Hlavní plemenná kniha hřebců – Třída II

Nejdříve ve 3. roce života jsou automaticky zapsáni hřebci a valaši z knihy hříbat, kteří mají oboustranně prokazatelný původ do 4. generace předků. Zápis probíhá automaticky.

#### 10.1.2 Doplnkový oddíl plemenné knihy hřebců

Nejdříve ve 3. roce života jsou automaticky zapsáni všichni hřebci a valaši z knihy hříbat, kteří nemají oboustranně prokazatelný původ do 4. generace předků. Zápis probíhá automaticky. Hřebce z tohoto oddílu nelze využívat v plemenitbě a nelze je povýšit do tříd hlavního oddílu PK. Tato zvířata slouží ke kontrole užitkovosti.

### 10.2 Plemenná kniha klisen

#### 10.2.1 Hlavní oddíl plemenné knihy klisen

##### 10.2.1.1 Hlavní plemenná kniha klisen - Třída I

Nejdříve ve 3. roce života může být zapsána klisna:

- jejíž rodiče jsou zapsáni v hlavním oddíle některého z plemen náležejících do skupiny I a II,
- nebo jejíž rodiče jsou zapsáni v hlavním oddíle některého z plemen skupiny III a jejichž zapsání doporučí RPK po posouzení všech dostupných chovatelských informací,
- která absolvovala identifikaci,
- u kterých byl hodnocen exteriér a lineární popis,
- která při hodnocení typu, exteriéru a mechaniky pohybu dosáhla minimální výsledné známky 6,1, přičemž žádné z dílčích kritérií nebylo nižší než 5,0. Výsledná známka se počítá jako aritmetický průměr známek za typ (kritérium a), stavbu těla (kritérium b), a mechaniku pohybu (průměr z kritérií c, d – krok a klus) viz kapitola 6 ŠP,
- má oboustranně prokazatelný původ do 4. generace předků.

Do HPKK – I mohou být zapsány klisny splňující níže uvedené podmínky:

- minimální KVH 159 cm,

- která při hodnocení typu, exteriéru a mechaniky pohybu podle kapitoly 6 dosáhla minimální výsledné známky 6,1, přičemž žádné z dílčích kritérií nebylo nižší než 5,0. Výsledná známka se počítá jako aritmetický průměr známek za typ (kritérium a), stavbu těla (kritérium b), a mechaniku pohybu (průměr z kritérií c, d – krok a klus) viz kapitola 6 ŠP.

Vlastní výkonnost:

- parkur stupně „S\*\*\*“ a vyšší, které dokončily minimálně 3 parkury stupně „S\*\*\*“ s max. 12 trestnými body na překážkách celkem ze všech tří základních kol, nebo
- drezura – dokončení min. 3 drezurních úloh stupně “S“ minimálně za 65 % bodů, nebo
- všestrannost – absolvování soutěže ve všestrannosti CIC\*, nebo CNC\* s umístěním v první polovině výsledkové listiny dokončivších účastníků soutěže, nebo
- klisny, které se umístily do 3. místa ve finále KMK 4, 5, 6letých.

Klisna musí odpovídat požadavkům na plemenného koně, s úplně vyjádřeným typem, vynikajícím souladem a korektností tělesné stavby, s možnými nepatrnými exteriérovými nedostatky, s původem oboustranně prokazatelným do 4. generace předků (počet bodů od 6,1–10).

#### **10.2.1.2 Hlavní plemenná kniha klisen – Třída II**

Nejdříve ve 3. roce života může být zapsána klisna:

- která absolvovala identifikaci,
- u kterých byl hodnocen exteriér a lineární popis,
- která při hodnocení typu, exteriéru a mechaniky pohybu dosáhla výsledné známky nižší než 6,09,
- má oboustranně prokazatelný původ do 4. generace předků,
- má KVH nižší než 159 cm.

#### **10.2.1.3 Hlavní plemenná kniha klisen – Třída III**

Nejdříve ve 3. roce života jsou automaticky zapsány klisny s oboustranně prokazatelným původem do 4. generace předků z knihy hříbat a nebyl u nich hodnocen exteriér a lineární popis, neabsolvovaly svod nebo zkoušky základního výcviku klisen.

### **10.2.2 Doplnkový oddíl plemenné knihy klisen**

#### **10.2.2.1 Pomocná plemenná kniha klisen – Třída A**

Nejdříve ve 3. roce života mohou být zapsány klisny:

- v teplokrevném typu, které mají minimálně jednostranně prokazatelný původ do 1. generace,
- které odpovídají vlastnostem plemene,
- absolvovaly identifikaci,
- u kterých byl hodnocen exteriér a lineární popis,
- mají minimální KVH 155 cm.

Potomstvo z klisen zapsaných do pomocné plemenné knihy třídy – A doplňkového oddílu, může být povýšeno do tříd hlavního oddílu při splnění podmínek zápisu do tříd hlavního oddílu.

### **10.2.2.2 Pomocná plemenná kniha klisen – Třída B**

Nejdříve ve 3. roce života jsou automaticky zapsány všechny klisny z knihy hříbat, které nesplňují podmínky zápisu do třídy III hlavního oddílu PK. Pokud klisna splní podmínky zápisu do hlavního oddílu plemenné knihy, jsou automaticky zapsány do třídy III hlavní oddílu plemenné knihy klisen, z které mohou být přerazeny do vyšší třídy při splnění podmínek jednotlivých tříd. Klisny z třídy B mohou být povýšeny do třídy A, pokud absolvují identifikaci a byl u nich hodnocen exteriér a lineární popis.

### **10.3 Kniha hříbat**

V roce svého narození budou do knihy hříbat zapsána všechna hříbata, jejichž rodiče jsou zapsáni do plemenné knihy CS. K plemenitbě koní mohou chovatelé využívat výhradně plemeníky zapsané v ÚRP. Hřebci, kteří působí nebo budou působit v plemenitbě na území České republiky a jsou ze skupin plemen I, II nebo III musí být licencováni v rámci PK CS viz podkap. 10.1.1.1 bod a – g. U klisen musí být hodnocen exteriér a lineární popis. Registrace hříbat probíhá dle metodiky popsané v ZŘ.

## **11 ZOOTECHNICKÉ OSVĚDČENÍ A POTVRZENÍ O PŮVODU**

Zootechnické osvědčení (dále jen „ZO“) a Potvrzení o původu (dále jen „POP“) je oprávněno vystavovat a potvrzovat výhradně uznané chovatelské sdružení.

ZO je vydáváno na čistokrevná plemenná zvířata a jejich zárodečné produkty, která jsou zapsaná v hlavním oddíle PK (vzorové formáty ZO jsou uvedeny v přílohách 1–4).

POP je vydáváno na plemenná zvířata, která jsou zapsaná v doplňkovém oddíle PK. Požadavky na obsah údajů, které obsahuje POP jsou obdobné jako u ZO, viz níže (vzorový formát POP je uveden v příloze 5a., 5b.).

Za správnost všech údajů uvedených v ZO a POP odpovídá majitel koně. Jakékoli nesrovnalosti musí být neprodleně oznámeny tajemníkovi Svazu.

## **12 OVĚŘOVÁNÍ IDENTITY/PŮVODU KONÍ**

U každého zapisovaného koně nebo koně předváděného k zápisu se ověřuje identita podle čipu a může být požadováno ověření původu pomocí DNA. Každé registrované hříbě musí být označeno aplikací elektronického identifikátoru (čipu) na levou stranu šíje. Každý hřebec musí mít před zápisem do ÚRP stanovený genetický typ. U všech narozených hříbat je požadováno ověření původu podle DNA.

## **13 POUŽITÍ REPRODUKČNÍCH TECHNIK**

Šlechtitelský program umožňuje využívat přirozenou plemenitbu a následující reprodukční techniky – metody:

zejména inseminace a v možné míře rovněž transferu embryí. Inseminace se doporučuje především u krátkodobě v chovu využívaných hřebců (importovaných či zapůjčených), testačních hřebců pro potřebu kontroly dědičnosti a u hřebců kladně prověřených kontrolou dědičnosti nebo vlastní výkonnosti.

Inseminace dlouhodobě konzervovaným (zmrazeným) spermatem je žádoucí využít zejména při importu žádaných genofondů vybraných jedinců a při upevňování charakteristických znaků jednotlivých linií či jedinců např. metodou tzv. vertikální příbuzenské plemenitby.

Metody transferu embryí je žádoucí využívat především pro reprodukční využití klisen využívaných ve sportu, mladých klisen po dosažení pohlavní dospělosti (pro zkrácení generačního intervalu) a u velmi kvalitních klisen s cílem získání většího počtu potomstva.

## **14 PŘIHLÉDNUTÍ KE ZDRAVOTNÍM A GENETICKÝM DEFEKTŮM NEBO ZVLÁŠTNOSTEM**

V současnosti se v chovu plemene plošně žádné zdravotní defekty nevyskytují. S ohledem na plemenná zvířata je zvýšená pozornost věnována dědičně podmíněným vadám a chorobám viz podkap. 5.3.8.

## **15 ODHAD PLEMENNÉ HODNOTY**

Odhad plemenné hodnoty probíhá na základě výsledků sportovní testace koní ve skokových soutěžích.

Odhad plemenné hodnoty je vypočítáván metodou BLUP Animal model každoročně ve spolupráci s VÚŽV Praha Uhřetěves a s Mendlovou univerzitou v Brně. Podstatou metody BLUP je současný odhad jak plemenných hodnot (náhodných efektů), tak i efektů fixních v jednom kroku pomocí lineárních modelů se smíšenými efekty. Princip BLUP Animal modelu je zveřejněn na webových stránkách CS v ročenkách. Metodika i výsledné hodnoty Relativní plemenné hodnoty jsou každoročně zveřejňovány na internetových stránkách CS a v ročence CS a jsou tak zpřístupněny chovatelské veřejnosti. V žebříčcích se budou zveřejňovat pouze výsledky se spolehlivostí RPH vyšší než 0,8; v abecedních seznamech se zveřejní všichni koně se spočítanou RPH, vždy s uvedením spolehlivosti.

### **15.1 Předpověď genomických plemenných hodnot**

Využití předpovědi genomických plemenných hodnot je plánováno v postupných na sebe navazujících krocích a bude realizováno v průběhu několika let. V počáteční fázi od roku 2025 budou využívány výsledky pro ověřování původu, budou identifikovány možné bodové mutace pro genetické defekty a významné znaky a vlastnosti. Součástí tohoto procesu bude také vytváření referenční populace pro předpověď budoucích genomických plemenných hodnot. V poslední fázi pak bude zavedena předpověď plemenných hodnot podle níže uvedeného konceptu.

Zavedení genomických plemenných hodnot (GEPH) představuje zásadní inovaci v oblasti šlechtění koní, především teplokrevných plemen využívaných ve sportu. Hlavním cílem je zpřesnit výběr plemenných jedinců v raném věku a tím zkrátit generační interval, zvýšit genetický zisk, omezit výskyt dědičných onemocnění a celkově modernizovat šlechtitelský program v souladu s nejnovějšími poznatky v oblasti genetického hodnocení. Hlavním cílem je zpřesnění předpovědi genetického založení všech jedinců.

#### **15.1.1 Cíle zavedení GEPH**

Cílem zavedení genomických plemenných hodnot do šlechtitelského programu Českého sportovního koně (CS) je:

- Zvýšení přesnosti předpovědi plemenných hodnot, zejména u mladých jedinců.
- Zrychlení genetického pokroku pro klíčové znaky: skoková výkonnost, zdraví, případně exteriér.
- Posílení konkurenceschopnosti plemene v mezinárodním sportovním chovu.
- Využití bodových mutací pro relevantní znaky a vlastnosti.
- Využití při ověřování původu.

### 15.1.2 Referenční populace

- Referenční populace bude tvořena minimálně 500 jedinci plemene CS, kteří mají kvalitní fenotypy, genotypové údaje (pomocí SNP panelů) a rodokmenová data pro kontrolu kvality.
- Musí být reprezentativní z hlediska linií, pohlaví a výkonnostních kategorií.
- Populace bude průběžně doplňována a aktualizována.

### 15.1.3 Genotypování

- Pro genotypování bude využit SNP čip (např. Axiom™ Equine Genotyping Array nebo podobný standard).
- Vzorky DNA budou odebírány standardizovaně (např. chlupy s cibulkami).
- Genotypování bude provádět akreditovaná laboratoř, data budou uložena v centrální databázi svazu.

### 15.1.4 Statistický model pro výpočet GEPH

- Základním modelem pro výpočet bude ssGBLUP (Genomic Best Linear Unbiased Prediction).
- Model bude vybrán po provedené statistické analýze.
- Alternativně lze využít bayesovské metody (např. BayesB nebo BayesR).

**Krok 1: Tvorba referenční populace** – zahrnující koně s dostupnými fenotypy a genotypy

**Krok 2: Výpočet ssGEPH** – na základě jejich fenotypových, genotypových údajů a genomické matice příbuznosti

**Krok 3: Validace modelu** – ověřování predikční schopnosti (korelace ssGEPH s výsledky zkoušek/výkonností)

### 15.1.5 Využití GEPH v selekci

- GEPH pro skokovou výkonnost
- Nástroj pro cílené páření a eliminaci dědičných onemocnění
- Pomůcka při výběru jedinců pro sport, reprodukci a chov

### 15.1.6 Znaky zahrnuté do GEPH

GEPH bude stanovována pro znaky, které jsou významné z hlediska šlechtění a sportovního využití koní:

- **Výkonnostní znaky:**
  - Skoková schopnost (hodnocení při výkonnostních zkouškách, výsledky ze soutěží)
- **Zdravotní znaky:**
  - Geneticky podmíněná onemocnění (např. PSSM, WFFS)

Seznam znaků bude pravidelně aktualizován v návaznosti na dostupnost dat a požadavky.

### 15.1.7 Využití bodových mutací

V rámci genotypování bude zavedena metodika sledování a zapojení známých bodových mutací:

- **WFFS** (Warmblood Fragile Foal Syndrome)
- **PSSM1** (Polysaccharide Storage Myopathy)
- **HERDA, GBED** – dle potřeby a výskytu v populaci

Zvířata budou testována a výsledky budou využívány:

- Pro vyloučení páření dvou nosičů
- Pro informované chovatelské rozhodování

### 15.1.8 Kategorie zvířat, pro které bude GEPH určována

GEPH bude stanovována pro:

- Koně v aktivním sportu

Kategorie zvířat bude aktualizována v návaznosti na znaky, pro které bude GEPH stanovována.

### 15.1.9 Praktické využití při selekci

Zavedení GEPH do praxe přinese:

- Zvýšení přesnosti výběru mladých zvířat
- Zkrácení generačního intervalu (možnost výběru dříve, bez čekání na výsledky ze sportu)
- Možnost výběru na těžko měřitelné znaky (např. fertilita, zdraví)
- Rychlejší genetický pokrok a eliminaci recesivních genetických onemocnění

## 16 ODPOVĚDNÉ ORGÁNY (KONTAKTNÍ MÍSTA)

Tabulka 10: Odpovědný orgán

| Odpovědný orgán                                                                                                                                                      | Činnosti                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| <b>Svaz chovatelů CS koní v ČR, z.s.</b><br><i>Újezd 18</i><br><i>375 01 Albrechtice nad Vltavou</i><br><i>Tel.: 603 525 377, e-mail: schcs@studbookcs.cz</i>        | Vedení plemenné knihy<br>Registrace hříbat<br>Předvýběry a výběry hřebců |
| Kontakt na předsedu Svazu:<br><b>Dana Kováčová</b><br><i>Újezd 18, 375 01 Albrechtice nad Vltavou</i><br><i>Tel.: 602 271 045, e-mail: kovacova@ujezd-gabreta.cz</i> | Zápisy klisen<br>Výkonnostní zkoušky                                     |

## 17 DALŠÍ ÚDAJE

### 17.1 Přidělení životního čísla (mezinárodní životní číslo koně – Universal Equine Life Number – UELN)

UELN se přiděluje následovně:

203 010 23 80 695 15

203            zemský kód pro Česko

|     |                                      |
|-----|--------------------------------------|
| 010 | kód UCHS                             |
| 23  | plemeno                              |
| 80  | číslo okresní registrační knihy koní |
| 695 | pořadové číslo v knize hříbat        |
| 15  | rok narození (2015)                  |

## **17.2 Pojmenování koní**

Při zápisu do knihy hříbat dostane hříbě jméno, které lze v průběhu jeho života měnit.

Hřebci by měli být pojmenováni jménem, jehož začáteční písmeno je stejné jako začáteční písmeno jména jeho otce. Jednou přidělené jméno by se nemělo použít pro jiného hřebce dříve než po uplynutí minimálně dvou generací. Výjimku tvoří praví bratři stejného jména, kteří se rozliší dodatkem I, II atd.

U importovaných plemenných hřebců se jméno zpravidla nemění.

Rozhodnutí o pojmenování plemenných klisen přísluší majiteli, doporučuje se, aby při pojmenování klisen zapsaných v PK začínalo jméno klisny stejným písmenem jako jméno její matky.

## **17.3 Označování koní**

Označování a identifikace koní odpovídá aktuálně platné legislativě, kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených v plemenářském zákoně.

Koně označované po 30. 6. 2009 musí být označeni slovním a grafickým popisem a elektronickým identifikátorem – čipem.

Při zápisu plemenných zvířat do PK se příslušnost zvířete k PK označuje v identifikačních dokumentech koně.

## **17.4 Povinnosti UCHS při vedení plemenné knihy původu plemene**

UCHS bude úzce spolupracovat s plemenářskými spolky, které založí filiální PK plemene CS, zejména bude transparentním způsobem a včas informovat tyto plemenářské spolky o veškerých změnách zásad uvedených ve svém šlechtitelském programu.

## **17.5 Finanční řád – sazebník poplatků**

Vedení PK je účelovou činností vykonávanou ve prospěch členské základny PK. Nezbytné náklady na vedení PK a zajišťování technického a organizačního rozvoje PK jsou hrazeny z poplatků za provedené úkony, z dotací a z dalších aktivit UCHS.

Výši poplatků za jednotlivé úkony prováděné v rámci PK a způsob hospodaření určuje Finanční řád, který je součástí ŘPK viz příloha sazebník poplatků finančního řádu PK CS. Znění finančního řádu stanoví RPK a VH jej schvaluje.

## **17.6 Ustanovení konečná**

Řád PK CS vstupuje v platnost dnem schválení MZe ČR. Současně s nabytím platnosti tohoto ŘPK se ruší platnost dosavadního ŘPK schváleného MZe ČR dne 21. 6. 2011.

## 18 SEZNAM TABULEK

|                                                      |    |
|------------------------------------------------------|----|
| Tabulka 1: Počty chovaných koní (k 31.12.2022) ..... | 6  |
| Tabulka 2: Možné povolené kombinace .....            | 8  |
| Tabulka 3: Plemenný typ a pohlavní výraz.....        | 9  |
| Tabulka 4: Tělesná stavba.....                       | 10 |
| Tabulka 5: Mechanika pohybu.....                     | 11 |
| Tabulka 6: Vnitřní vlastnosti.....                   | 11 |
| Tabulka 7: Skokové vlohy .....                       | 11 |
| Tabulka 8: Jezditelnost.....                         | 12 |
| Tabulka 9: Zdraví.....                               | 12 |
| Tabulka 10: Odpovědný orgán.....                     | 30 |